

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

MIŠLJENJE
po Zahtjevu odvjetnice Almine Pilav, Sarajevo

rujan, 2019. godine

Broj: 01-26-7-015-3/19
Sarajevo, 12.09.2019. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka f) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), a po Zahtjevu za mišljenje odvjetnice iz Sarajeva, Almine Pilav, Tešanjaska 24a, 71000 Sarajevo, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine na 58. (pedesetosmoj) sjednici održanoj dana 12.09.2019. godine, donijelo je

MIŠLJENJE

Odvjetnica iz Sarajeva, Almina Pilav, Tešanjaska 24a, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Podnositelj zahtjeva), podnijela je Konkurencijskom vijeću Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) Zahtjev za mišljenje (u daljnjem tekstu: Zahtjev) dana 20.08.2019. godine zaprimljen pod brojem: 01-26-7-015-1/19.

U Zahtjevu se traži mišljenje u svezi sa primjenom propisa iz oblasti zaštite konkurencije, potrebno radi sačinjavanja ugovora između gospodarskih subjekata na teritoriju Bosne i Hercegovine.

Podnositelj zahtjeva u bitnom navodi da je lanac distribucije u farmaceutskoj industriji koncipiran po principu proizvođač/zastupnik proizvođača – veledrogerija – ljekarna, shodno odredbama Pravilnika o distributivnoj praksi (GDP) lijekova za humanu upotrebu („Službeni glasnik BiH“, br. 75/13), te se suradnja proizvođača/zastupnika proizvođača sa ljekarnama u smislu distribucije vrši posredstvom veledrogerija. To znači da proizvođač/zastupnik proizvođača nema potraživanja od ljekarni, te samim tim ne može izdati knjižne obavijesti ljekarnama, što u konačnici ima za posljedicu da sve pogodnosti, rabati, boniteti i akcije koje proizvođač/zastupnik proizvođača osigurava ljekarnama na ime kupovine vlastitih proizvoda, mogu biti odobreni samo posredstvom veledrogerija.

Nadalje, neizostavna je suglasnost veledrogerija za prijenos odobrenih rabata i boniteta od strane proizvođača/zastupnika proizvođača ljekarnama, te je isto neophodno definirati ugovorima zaključenim između proizvođača/zastupnika proizvođača i veledrogerije.

Imajući u vidu naprijed navedeno, Podnositelj zahtjeva traži mišljenje od Konkurencijskog vijeća o tome da li se odredbe u ugovorima zaključenim između proizvođača/zastupnika proizvođača i veledrogerije, koje se odnose na ugovaranje prijenosa rabata ljekarnama posredstvom veledrogerije mogu smatrati restriktivnim, odnosno odredbama kojima se ograničava, narušava ili spriječava tržišna konkurencija u smislu članka 4. Zakona o konkurenciji, odnosno konkretnije „da li se smatra restriktivnom odredba ugovora kojom su proizvođač, odnosno zastupnik proizvođača i veledrogerija usuglasili da će proizvođač/zastupnik proizvođača odobravati rabate za ljekarne posredstvom veledrogerije, a veledrogerija se obvezala da će iste iznositi prenijeti ljekarnama“?

U Zahtjevu se daljnje naglašava da se u ugovore zaključene između proizvođača/zastupnika proizvođača i veledrogerije ne unosi iznosi boniteta za ljekarne, kao ni uvjeti za ostvarenje istih, već su takve odredbe predmetom posebnih sporazuma između proizvođača/zastupnika proizvođača i ljekarni. U tim ugovorima definirana je suglasnost veledrogerije da prenese ljekarnama rabat, koji ljekarnama odobrava proizvođač/zastupnik proizvođača, kao i obveza veledrogerije da na zahtjev proizvođača/zastupnika proizvođača dostavi dokaz da je izvršila prijenos takvog rabata u istom iznosu i u ugovorom definiranom roku.

Konkurencijsko vijeće je na temelju navoda iz Zahtjeva, uzelo u obzir slijedeće odredbe Zakona o konkurenciji i podzakonskih akata a naročito Odluke o skupnom izuzeću sporazuma između gospodarskih subjekata koji djeluju na različitim razinama proizvodnje odnosno distribucije (vertikalni sporazumi) („Službeni glasnik BiH“, broj 18/06) koje ističemo:

Članak 4. Zakona o konkurenciji definira zabranjene sporazume:

(1) Zabranjeni su sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prešutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata (u daljnjem tekstu: Sporazumi) koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu, a koji se odnose na: a) izravno ili neizravno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uvjeta; b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvitka ili ulaganja; c) podjelu tržišta ili izvora opskrbe; d) primjenu različitih uvjeta za istovjetne transakcije s drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju; e) zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uvjetuje da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u svezi s predmetom sporazuma.

(2) Sporazumi zabranjeni sukladno stavku (1) ovog članka su ništavi.

(3) Sporazumi iz stavka (1) ovog članka nisu zabranjeni ako doprinose unaprjeđenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga unutar Bosne i Hercegovine, ili promociji tehničkog i privrednog razvitka, pri čemu potrošačima omogućavaju pravičan udio koristi koja iz njih proizilazi a koji: a) nameću samo ograničenja neophodna za postizanje ciljeva i b) ne omogućavaju isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda i usluga."

Članak 7. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji propisuje da će Konkurencijsko vijeće usvojiti skupna izuzeća o provedbi članka 4. stavak (3) Zakona o konkurenciji:

“b) vertikalne sporazume, a posebno sporazume o isključivoj distribuciji, selektivnoj distribuciji, isključivoj kupovini i franchisingu;“

Takođe, članak 7. stav (3) kaže da sporazumi koji ispunjavaju uvjete iz članka 4. stavak (3) Zakona ne moraju se podnositi na ocjenu Konkurencijskom vijeću radi pojedinačnog izuzeća iz članka 5. Zakona.

Članak 3. točka e) Odluke o skupnom izuzeću sporazuma između gospodarskih subjekata koji djeluju na različitim razinama proizvodnje odnosno distribucije (daljnje u tekstu: Odluka) propisuje mogućnost primjene grupnog izuzeća na vertikalne sporazume: a) sporazume o isključivoj distribuciji; b) sporazume o selektivnoj distribuciji; c) sporazume o isključivoj kupovini; d) sporazume o isključivoj opskrbi; e) sporazum o franchisingu; f) sporazum koji sadrži odredbe koje se odnose na ustupanje intelektualnog vlasništva kupca.

Članak 4. predmetne Odluke propisuje kada se skupno izuzeće primjenjuje na vertikalne sporazume:

"Skupno izuzeće se primjenjuje na vertikalne sporazume iz članka 3. ove Odluke ako ispunjava uvjete iz članka 4. stavak (3) Zakona o konkurenciji."

Članak 5. Odluke propisuje određene uvjete vezane za skupno izuzeće vertikalnih sporazuma između gospodarskih subjekata:

“Skupno izuzeće, u smislu čl. 3. i 4. ove Odluke, primjenjuje se na vertikalne sporazume zaključene između udruge gospodarskih subjekata i njegovih članova, ili između takve udruge i njegovih dobavljača, isključivo ako se njegovi članovi bave maloprodajom i ako niti jedan pojedinačni član takve udruge, zajedno sa njegovim povezanim privrednim subjektima nema ukupni godišnji prihod veći od 4.000.000 KM."

Članak 7. iste Odluke također propisuje i ograničenja koja vertikalni sporazumi ne smiju sadržavati:

„Skupno izuzeće neće se primjenjivati na vertikalne sporazume koji neposredno ili posredno, samostalno ili zajedno s drugim faktorima koji su pod kontrolom ugovornih strana, imaju za cilj a) ograničavanje prava kupca da slobodno određuje vlastite prodajne cijene proizvoda i usluga, ne isključujući mogućnost dobavljača da nametne maksimalnu prodajnu cijenu ili preporuči prodajnu cijenu, pod uvjetom da nije riječ o fiksnim ili minimalnim prodajnim cijenama, koje su rezultat izvršenog pritiska ili ponuđenog poticaja od bilo koje ugovorne strane“.

Ukoliko su ugovori sukladni odredbama zakona koji su navedeni u ovom Mišljenju, oni se neće smatrati restriktivnim.

Ovo mišljenje Konkurencijsko vijeće daje isključivo na temelju podataka iz Zahtjeva.

S poštovanjem,

Predsjednica

mr. Arijana Regoda-Dražić